

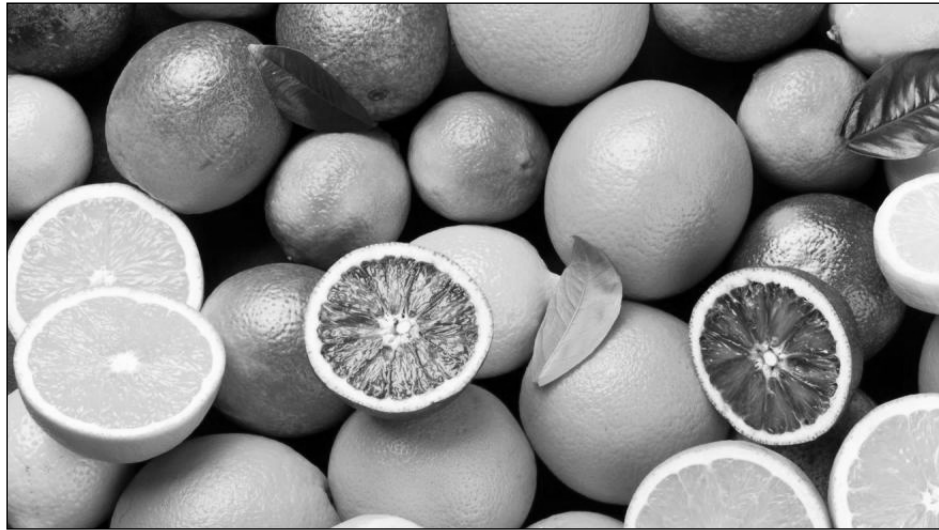
Sığortalı portağal, limon, naringi, çay, çəltik...

Ekspertlər deyirlər ki, aqrar məhsulların sığortalanması kənd təsərrüfatında iqtisadi aktivliyi artıracaq

Nazirlər Kabinetində aqrar sığortanın təsir dairəsinə düşən məhsullarla bağlı Qərar imzalanıb. 2019-cu ilin iyununda aqrar sığorta ilə bağlı qanun qəbul edilib. 2019-cu ilin avqustunda isə Prezident İlham Əliyevin Fərmanı ilə Aqrar Sığorta Fondu yaradılıb. 2020-ci il üçün Aqrar Sığorta Fonduna dövlət büdcəsindən 5 milyon manat ayrılıb.

Beynəlxalq təcrübə də nəzərə alınaraq, ölkəmizdə əvvəllər olmamış bu prosesin mərhələli həyata keçirilməsi məqsədəuyğun hesab olunur. Başqa tərəfdən, ilk dəfə tətbiq olunduğu üçün ölkəmizin aqrar sığorta sahədə tariflərin hesablanması üzrə metodologiya, sığorta riskləri və zərərlərinin qiymətləndirilməsi təcrübəsi yetərli səviyyədə olmadığı üçün bu işi mərhələli həyata keçirmək qərara alınıb. Bəs ilkin mərhələdə hansı kənd təsərrüfatı məhsulları sığorta olunacaq? Belə ki, bitkiçilik sahəsində ərzaq təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi, ölkədə bitki yağları sənayesinin xammal təminatının idxal mənbələrindən asılılığının azaldılması, şəkər çuğunduru sahəsinin inkişafının dəstəklənməsi məqsədilə buğda, arpa, qarğıdalı, kartof, şəkər çuğunduru sığortalanacaq. İdxalın əvəz edilməsi və ixrac potensialının gücləndirilməsi məqsədilə portağal, limon, naringi, çay, tütün, çəltik, üzüm, fındıq, pambıq sığortalanacaq. Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlıq və istehsal göstəricilərinin yüksəldilməsi məqsədilə 1 yaşdan 7 yaşadək südlük inəklər və camışlar, suda yetişdirilən məhsullar üzrə akvakulturanın inkişafını stimullaşdırmaq, balıq məhsulları ilə təminatda yerli istehsalın xüsusi çəkisini artırmaq məqsədilə ilkin mərhələdə balıqların sığortası təmin ediləcək.

Bu məhsulların sığortasında Aqrar Sığorta Fondu da iştirak edəcək və riskin 50%-ni öz üzərinə götürəcək. Sadalanan məhsulların Aqrar Sığorta Fondu ilə özəl sığorta şirkətləri tərəfindən birgə sığortalanması investisiya risklərini azaldacaq, fermerlərin hima-

yəsini gücləndirəcək, istehsalı genişləndirmək üçün şəraiti təmin edəcək, məşğulluğa müsbət təsir edəcək, sadalanan məhsulların istehsalında artıma səbəb olacaq, bazarda qiymətlərin sabitləşməsinə təsir edəcək, ərzaq təhlükəsizliyinə töhfə verəcək sığorta bazarını gücləndirəcək.

Aqrar sığortanın əhəmiyyəti haqqında mütəxəssislərin rəyini soruşduq. **Ekspert Qadir Bayramlı** bildirir ki, kənd təsərrüfatı sahəsinin ən zəif yerlərindən biri də aqrar sığorta məsələsidir: "Artıq kənd təsərrüfatı məhsullarının eksəriyyəti sığorta olunacaq. Aqrar sığorta fermer üçün həyati məsələlərdən biridir. Bu, ilk təşəbbüsdür. Əslində bu haqda uzun zaman idi ki, müzakirələr aparılırdı. Amma bu günə kimi real addımlar atılmamışdı. Aqrar sahədə sığortanın tətbiqi başlıca təşviq vasitələrindən biridir. Fermerlər çox böyük əziyyətlə məhsul yetişdirir. İqlim şəraiti ilə bağlı anomal hava şəraiti bir çox hallarda həmin məhsulların zay olmasına gətirib çıxarır. Ona görə də, fermer istədi-

yi məhsuldarlığı əldə edə bilmir. Bu, əslində bir qədər gecikmiş qərardır. İstənilən halda aqrar məhsulların sığorta olunması fermerlərin fəaliyyətini daha da təşviq edəcək. Bu, onların stimullaşdırılmasında da böyük rol oynayacaq. Artıq fermerin məhsulu daha güvənli şəkildə yetişəcək. Belə olanda fermer işinə daha həvəslə can yandırır. Bu isə son nəticədə məhsulun keyfiyyətinin yüksəlməsinə səbəb olacaq. Qeyd olunan məhsulların sığortalanması bu sahədə atılan ilk addımdır. Önemli olan, yerlərdə bu qərarın şəffaf şəkildə təmin olunması məsələsidir. Şəffafliq təmin olunarsa, real nəticələr əldə olunacaq. Fermerlərimizin sığorta haqqında bilikləri çox aşağıdır. Ona görə də, fermerlərin maarifləndirilməsinə ehtiyac var. Önemli məsələlərdən biri də aqrar sığortanın bütün bölgələrimizdə tətbiq olunmasıdır".

Kənd təsərrüfatı üzrə mütəxəssis Nicat Nəsirli söylədi ki, ekoloji tarazlığın pozulmasının və global istiləşmənin mənfi nəticəsini bütün regionlarda görürük: "Yay aylarında dolu, torpaq sürüşmələri və digər təbii fəlakətlər kənd təsərrüfatına böyük ziyan vurur. Dünya miqyasında vəziyyət eynilə belədir. Bu problem regionlarda iqtisadi aktivliyin aşağı düşməsinə gətirib çıxarır. Çünki fermerlər əllərində olan son pulunu təsərrüfata sərf edir. Kiçik bir təbii fəlakət zamanı onun bütün əməyi heç olur. Beləliklə, aqrar sahənin bütün sferalarında aktivlik aşağı düşür. Digər məsələ isə vəsait məsələsidir. Fermerlərin banklardan kredit almaq imkanı çox aşağıdır. Maliyyə əlçatanlığı qaneedici səviyyədə deyil. Bu maliyyəni əldə edib öz təsərrüfatına yatırın fermer, təbii fəlakət nəticəsində hər şeyini itirirdi. Beləliklə, fermer banka borclu qalır və bu da onun iflasına gətirib çıxarırdı. Aqrar sığortanı dövlət təminatı kimi qiymətləndirmək olar. Sığorta haqqında qaydalara əsasən hansı hadisələr baş verdiyi təqdirdə məhsulların sığortalanacağı qeyd olunub. Yəni təsərrüfatı dəyəcək ziyanın təqribən 50-70 faizi dövlət tərəfindən yenidən təsərrüfata qaytarılır. Bu, fermerə həm maliyyə, həm də psixoloji dəstəkdir. Bütövlükdə götürdükdə isə təsərrüfatların dövrüyyə vəsaitlərinin formalaşmasına təsir edən ən mühüm faktorlardan biridir. İndiyə qədər müzakirə olunan sığorta qaydaları reallaşır. İndi sığorta bazarının formalaşdırılması mərhələsini keçməliyik. Hal hazırda 15 sığorta şirkətindən yalnız 3-ü aqrar sığorta bazarının iştirakçılarıdır. Təbii ki, burada sığorta yığımalarını aşağı olduğu aydın məsələdir. İl ərzində cəmi 15-20 min manat həcmində yığımardan söhbət gedir. İndi həm dövlət, həm də özəl dəstək hesabına sığorta bazarı aktivləşəcək. Yəqin ki, bu məqsədlə Aqrar Sığorta Fondu formalaşacaq. Bu fond zəmanət qurumu kimi həm şirkətlərə, həm də fermerlərə maliyyə və dövlət zəmanəti verən qurum olacaq. Bütün dünyada aqrar məhsullar sığortalanır. Bizdə də bu addımın atılması iqtisadi aktivliyin artmasına səbəb olacaq".